

פרפרים חבויים בישראל

Cryptic species in Israel

דובי בנימיני

מינים חבויים – Cryptic species

עקרונות :

קיום ממושך (גם לשנים רבות - אוכלוסייה) תוך הוצאת אנרגיה מינימלית :

- מעוף רק למציאת בן/בת זוג ולהזדווגות
- להטלת הביצים
- למציאת מזון בתקופת השינה/דיאפאוזה – מעוף קצר אחת למספר שבועות/חודשים
- אין הוצאת אנרגיה לנשימה דרך הטרכיאאות !! אפשרות לתרמו-רגולציה ע"י שינוי תנוחה
- לבריחה מטורף
- או בהפרעה ישירה (השקיה בגינה)
- הפרטים לא נודדים, ולכן התצפיות הן תמיד בפרטים של אוכלוסייה מקומית

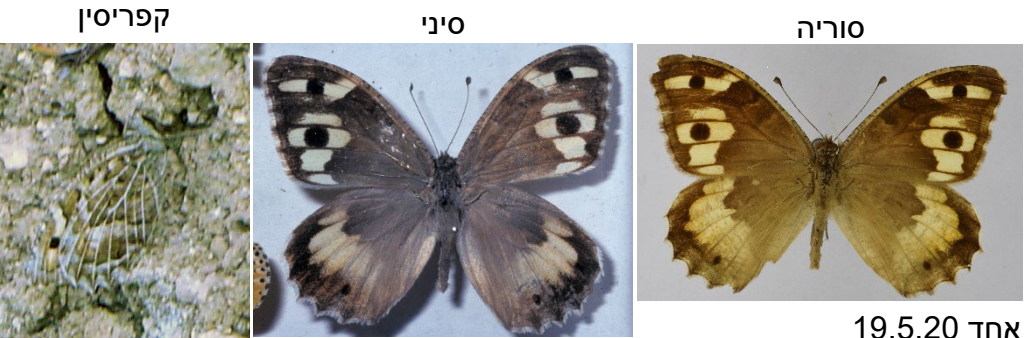
התוצאה

בוגרים: מעוף רק מספר ימים בשנה וביתר הזמן בקיץ או חורף עמידה מוסוות
באסטיבציה של הסטיריות הגדולות והלימוניים (הפרטים גם כן חבויים)

מין אופייני - סטירית טלואה

- **קפריסין** – תצפיות בראש הרי הטרודוס ב 1911 ו – 1918 ולאחר מכן צולם על ידי זוג תיירים בהרי פנטדקטילוס ("חמשת האצבעות") בצפון מזרח האי ב - 27.6.2010, פרט בודד עומד על סלע אנכי בכנפיים סגורות – עד עתה אין תצפיות רצנטיות
- **ירדן** – מדבר מזרחי קאסר אזרק מאי-יוני, ספטמבר 1927, אדום/פטרה – חשודים, אך אין תצפיות רצנטיות
- **סוריה** – הרי החוף ממזרח ללסקיה – 1300 מ' 15.8.1995
- **סיני** – ההר הגבוה של דרום סיני – 14 שנותי בסיני עם ביקורים שבועיים בשיא העונה – מעולם לא צפיתי אפילו בפרט אחד. אבל נוכחות רצופה בריטית (שני דוקטורים על הכחלילים האנדמיים שלהם) הביאו ללכידה מפתיעה של פרט אחד בסנטה קתרנה באביב 2001! – תצפית יחידה ידועה עד ימינו אלה. קיומו מתאפשר בכיסי סלע בהרי הגרניט כמו גיאופיטים שיכולים לחיות אלפי שנים בביוטופ המיוחד הזה

- **ישראל** –
- **בחרמון** כל שנה מאפריל עד אוקטובר, ירידה חדה בשפע הפרטים בעשור האחרון
- **רמת הגולן** – יער אודם 8.6.2002 (סיור אגודה)
- **חיפה** - הטמפלרים בסוף המאה ה 19 (לערך 1895) בכרמל
- **ירושלים** - 7.8.1945 (אוסף ביטינסקי)
- **גוש מירון** - 6.6.54; 31.5.81; 18.5.93 (הר מתת), 27.5.02, 20.5.15 (כפר שמאי)
- 14.5.16 (נחל ראש-פינה, 70%, ללא צילום)
- **קיבוץ מסילות** ליד בית שאן בשיא גל שרב (40 מעלות) צולמה בשש בערב על פרח של דורנטה בגינה ביתית פרט אחד 19.5.20
- **קרית טבעון סמינר אורנים** בגן הבוטני פרט אחד על פרחי עדעד כחול – 20.5.20

סיכום: בגליל, בעמק בית שאן ובקרית טבעון בשלושים השנים האחרונות ניצפו שמונה פרטים בין 18.5 ל 27 למאי, ארבעה מתוכם בין ה - 18 ל – 20 למאי במקומות שונים !

כפר שמאי

קיבוץ מסילות

סמינר אורנים

סטירית טורקית

מעופפת בחרמון קצרות אחרי שיא הקיץ בעיקר בחודש
אוגוסט – תצפיות בודדות בשנים האחרונות

7. 8.09

סטירית צפונית

לפני רק 58 שנים נצפה פרט בודד בהר אדיר בחודש מאי
1966 ע"י אורי פיק, תצפית יחידה עד כה בישראל

נחשתן-נמלים מדברי

ירדן

קאסר אזרק 26-30.4, 5.6, 2.7. כולם ביולי 1927: כולל 11 זכרים וארבע נקבות ע"י סרן לוקהרט, כעבור 66 שנים נצפה פרט אחד ב 13.4.1993 **בוואדי רם** בחמש שנות מחקר של אונ' פדואה (איטליה)

מצרים

בג'ניפה על שפת **תעלת סואץ** – פרט אחד ביוני 1925 ושנים בתחילת ספטמבר

בספרו על פרפרי מצרים כותב טורבן לרסן (1990) מהחוקרים הנודעים של פרפרי הלבנט

“*myrmecopophila* is a rare and anigmatic insect which few people have seen in nature. It is normally found in small colonies that are strongly localized and with very few numbers of individuals.”

מקומי, פרטים בודדים בכל תצפית, נדיר ותמוה שמעטים ראו בטבע (אניגמה – תעלומה, מסתורי)

סיני - בהר הגבוה בדרום סיני מקומי מאד בין 1800-2000 מ' ומקים שם שני דורות מסוף מאי עד אמצע יוני ובאוגוסט תצפיות מהשנים 1974, 1975, 1976 ו- 1988

ישראל

בערבה הדרומית – פרט אחד צולם בשמורת חי-בר ליד יוטבתה ב – 26.8.2002

בנגב המערבי – בסקר של המעבדה האנטומולוגית (מוזיאון הטבע) השנה 3.8 ק"מ צפונית **לבאר מילכה** ב - 2024. 9.4, 16.4, 19.4 נצפה זכר אחד בכל ביקור בד"כ עומד על בר-עכנאי שיחני (פרחים קטנים כחולים) וב - 20.4 נקבה אחת. ב 25.4 לא נצפה אף פרט.

סריקות באזורים סמוכים בנחל לבן וחולות עגור בתקופת מעופו בבאר מילכה לא העלו דבר.

באר מילכה

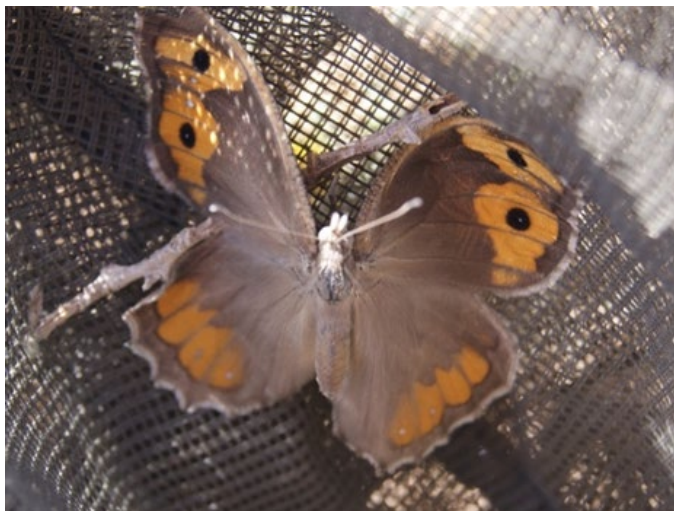
חי בר יוטבתה

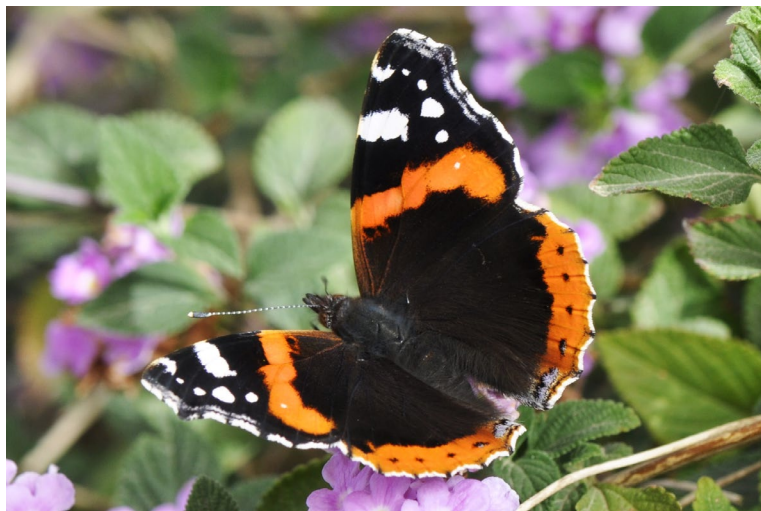
בר-עכנאי שיחני

נסתרים עונתית

סטירית המערות - פרט בודד, נקבה,
בנחל שיטה בדרום הערבה 16.5.2017,
נלכדה ברשת צולמה ושוחררה

נימפית סרפד – בחורף בין ספטמבר לאפריל
נצפית רק כשהבוגר יוצא אחת למספר שבועות
למצוץ צוף

לימוני אשחר (ומיני לימוניים נוספים) –
המתושלח של פרפרי היום בישראל –
מקים דור אחד עיקרי באביב והבוגרים
חיים כעשרה חודשים עד השנה הבאה.
ללימוני החרמון והאירופי דור אחד
בשנה